

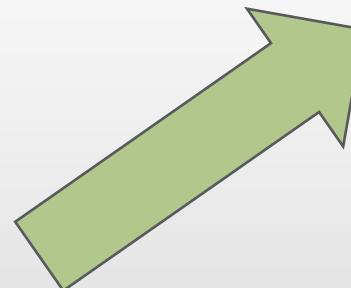
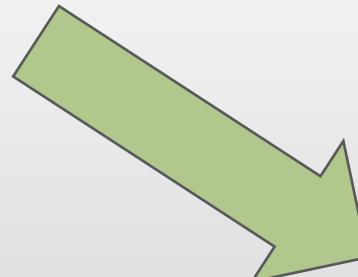
Postojeće stanje i izazovi u provedbi učenja na radnom mjestu za učenike srednjeg strukovnog obrazovanja u RH

Rezultati istraživanja

mr. sc. Maja Ljubić, SEECEL

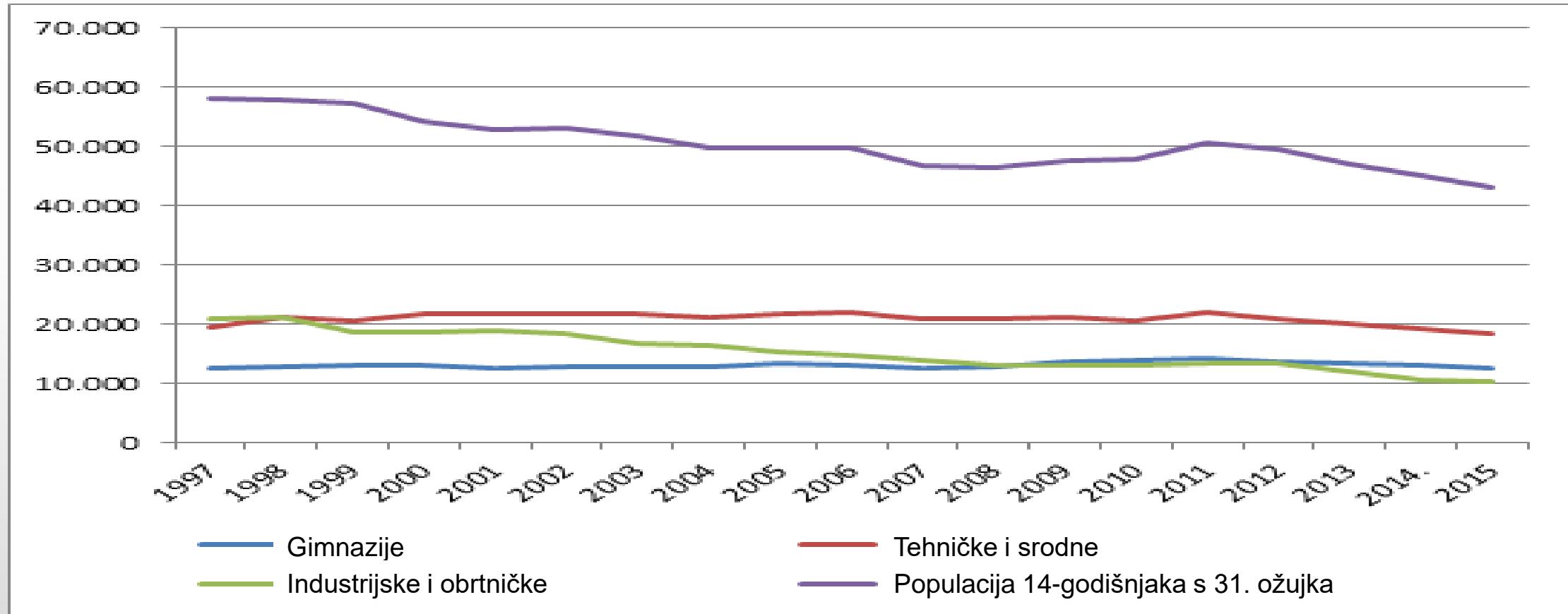
Zašto?

Trendovi

Strengthening the capacities of the chambers and partners to help SMEs to engage in apprenticeship

Upisi u srednje škole u RH

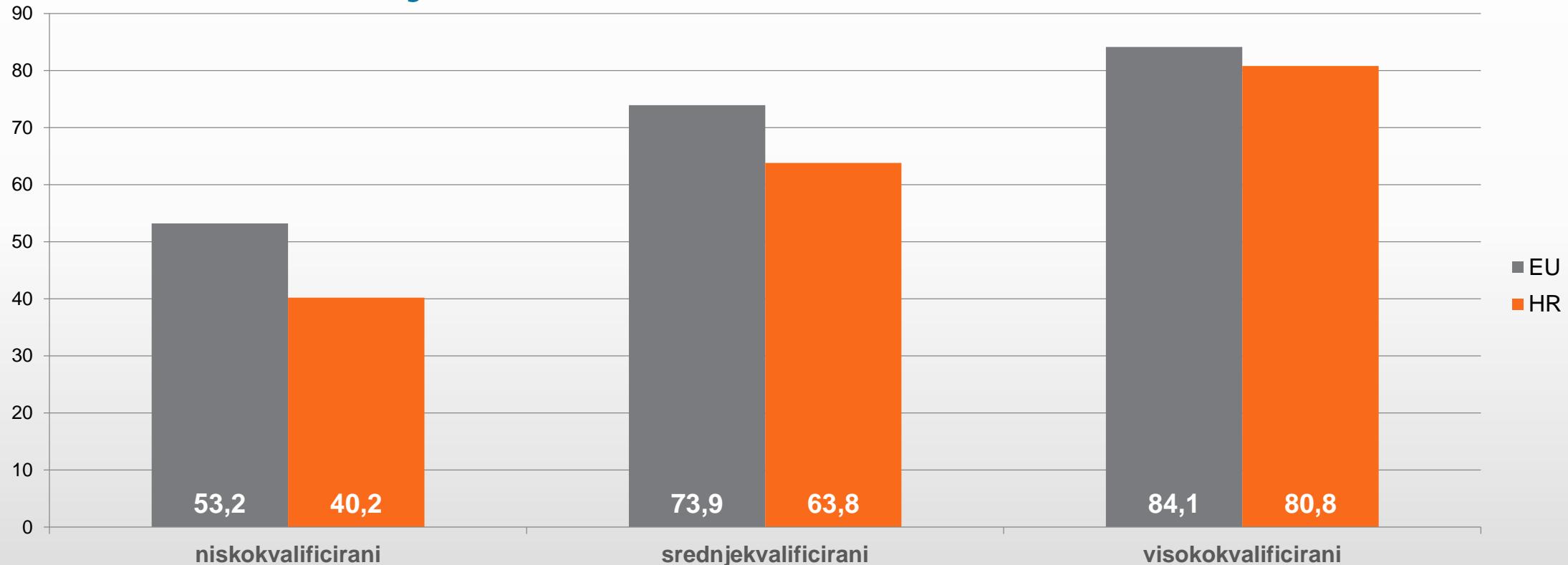
Izvor: Matković (2016) prema podacima Državnog zavoda za statistiku

Srednjoškolski učenici na početku školske godine 2015./2016.

Vrsta škole	Broj upisanih učenika	% srednjoškolskih učenika
Gimnazija	51.927	30,70%
Tehničke i srodne	78.717	46,54%
Industrijske i obrtničke	33.274	19,67%
Umjetničke	5.218	3,09%
Ukupno strukovne škole	111.911	67,21%
Ukupno sve vrste škola	169.136	100,00%

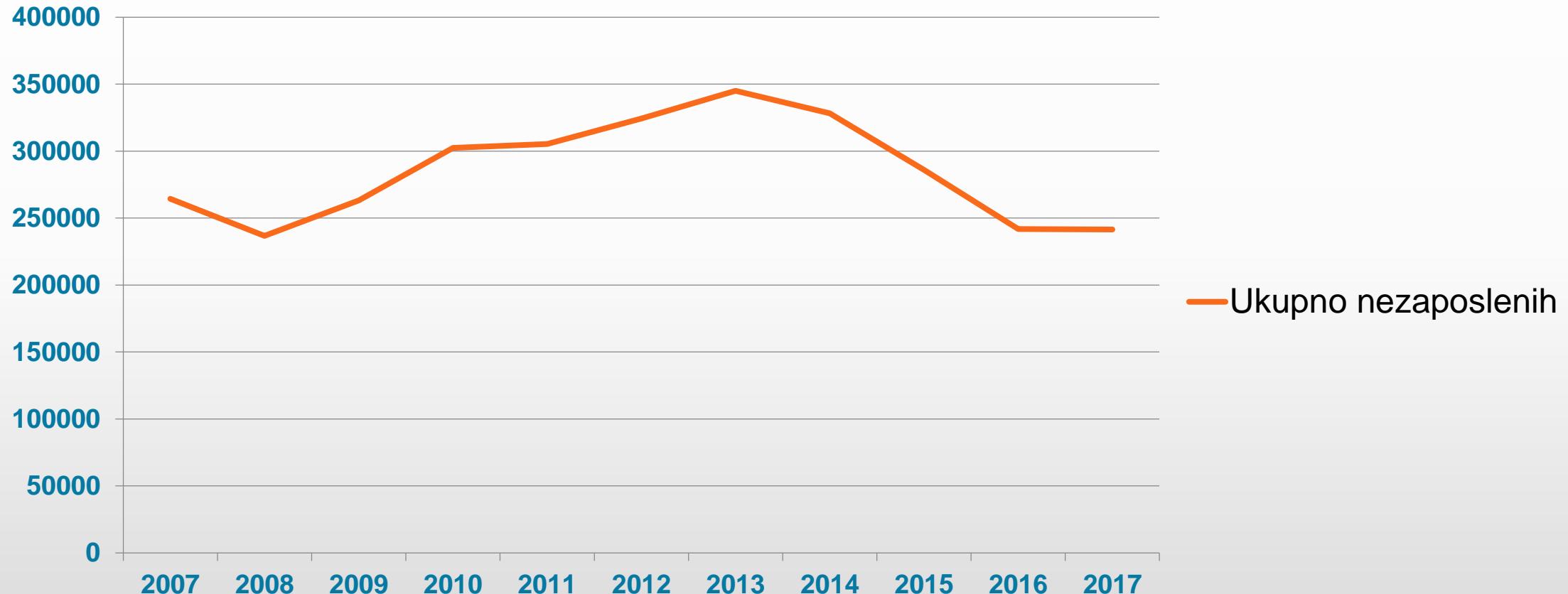
Izvor: Proračun autora temeljem podataka Državnog zavoda za statistiku (2016)

Stope zaposlenosti prema stupnju obrazovanja

Izvor: Pregled obrazovanja i osposobljavanja 2016. prema Eurostat, Šifra podataka na internetu: Ifsa_ergaed

Nezaposlenost u RH

Izvor: Statistika – Hrvatski zavod za zapošljavanje (2017); dostupno: <https://statistika.hzz.hr/>

Registrirane nezaposlene osobe sa završenom srednjom školom po dobi

Kraj prosinca 2015. godine			
	ukupno	mladi 15-24	mladi 15-29
srednja škola do 3 godine te za KV i VKV radnike	91.208	19.554	28.803
srednja škola u trajanju od 4 i više godina *	73.261	20.189	28.942
gimnazija	9.958	1.954	3.547
ukupno	174.427	41.697	61.292

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje (2016)

Kako?

- Prikupljanjem relevantnih informacija od partnera
- Proučavanjem zakonodavnog i provedbenog okvira
- Prikupljanjem i proučavanjem mjera aktivne politike
- Osmišljavanjem i provedbom istraživanja

Terminološke napomene

Za potrebe ovog istraživanja termin učenje na radnom mjestu uključuje:

- stručnu praksu,
- praktičnu nastavu i vježbe kod poslodavca / poduzeća,
- naukovanje

Zakonodavni i provedbeni okvir

- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije
- Zakon o ustanovama
- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi
- Zakon o strukovnom obrazovanju
- Zakon o umjetničkom obrazovanju
- Zakon o obrtu
- Podzakonski akti, pravilnici npr. - Pravilnik o načinu organiziranja i izvođenju nastave u obrtničkim školama i praktične nastave u drugim strukovnim školama

Pitali smo DIONIKE

Krapinsko-zagorska županija

- Obrazovanje

Vukovarsko-srijemska županija

- Gospodarstvo

Sisačko-moslavačka županija

- Obrazovanje

Virovitičko-podravska županija

- Gospodarstvo

- Koju konkretnu ulogu imaju u podržavanju organiziranja učenja na radnom mjestu u županiji?
- Koji su ključni izazovi s kojima se suočavaju škole koje organiziraju učenje na radnom mjestu u županiji?
- Koji su ključni izazovi s kojima se suočavaju mala i srednja poduzeća koja provode učenje na radnom mjestu u županiji?
- Koja vrsta ne-finansijske potpore bi mogla riješiti neke od prethodno navedenih izazova u Vašoj županiji?
- Koja institucija bi trebala imati vodeću ulogu u podržavanju organiziranja učenja na radnom mjestu?:
 - na županijskoj razini
 - na nacionalnoj razini
- Je li Vaša institucija spremna izdvojiti vrijeme i resurse kako bi bila uključena u mrežu za podržavanje razvoja učenja na radnom mjestu?

Rezultati (1)

Ključni izazovi – Škole

- Nedostatan broj poslovnih subjekata sposobljenih za održavanje stručne prakse na prikladan način
- Nedostatak novčanih sredstava za samostalno izvođenje
- Zastarijela ili neprimjenljiva tehnologija u školama
- Nedostatak stručnih kadrova u okviru škole
- Sve manji broj obrta i poduzeća koja žele obavljati poslove mentorstva učenicima
- Nedostatak licenciranih radionica
- Neusklađenost zakonske regulative (jedna kaže da moraju učenici biti na praksi toliko i toliko vremena, druga kaže da učenik s toliko i toliko godina može samo pod određenim uvjetima raditi

Rezultati (2)

Ključni izazovi – Poduzeća

- Percepcija kako se obrazuje buduća konkurenca
- Voditelji stručne prakse nisu dovoljno educirani, pedagoški i stručno
- Voditelji stručne prakse nisu plaćeni dodatno za svoje mentorstvo, pa stoga nisu motivirani
- Mala i srednja poduzeća su često limitirana kadrovima, a za provođenje stručne prakse potrebna je posvećenost pojedinaca mladim praktikantima.
- Prevelika procedura za dobivanje licence
 - Mentor u radionici mora imati položene ispite za rad s učenikom kao da radi u školi
- Najčešće poslodavac ne daje posebnu nagradu mentoru za rad s učenikom
- Poslodavci učeniku ne daju naknadu za rad, a trebali bi (ili netko drugi)

Rezultati (3)

Ne-financijske potpore

- Dopunsko i redovito obrazovanje poduzetnika radi mogućnosti praćenja trendova u poslovanju, primjene tehnologija i prilagodba zakonskim izmjenama
- Upute za rad
- Edukacija i savjetovanje
- Imenovanje stalnog savjetnika za praksu
- Imenovanje nadziratelja prakse koji bi obilazio poduzeća i obrte
- Pojednostavljanje regulative na državnoj razini te njezino ujednačavanje i prije samog donošenja - napraviti simulaciju na terenu
- Ne-financijske potpore nisu stimulativne

Jeste li spremni izdvojiti vrijeme i resurse za uključivanje u mrežu za podržavanje razvoja učenja na radnom mjestu:

- **Da – 1 odgovor**
- **Nismo sigurni – 3 odgovora (nemao zakonsku nadležnost, kadrove, financijska sredstva, dovoljnu educiranost, ovisno o kojem je vremenu resursima riječ)**

Rezultati (4)

Vodeću ulogu u podržavanju organiziranja učenja na radnom mjestu na županijskoj razini trebale bi imati:

- Komore – gospodarska i obrtnička
- Županija i komore

Vodeću ulogu u podržavanju organiziranja učenja na radnom mjestu na nacionalnoj razini trebale bi imati:

- Ministarstvo znanosti i obrazovanja te Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta
- Nadležno ministarstvo i gospodarska komora
- Hrvatska Gospodarska komora
- Komore – gospodarska i obrtnička

Pitali smo ŠKOLE

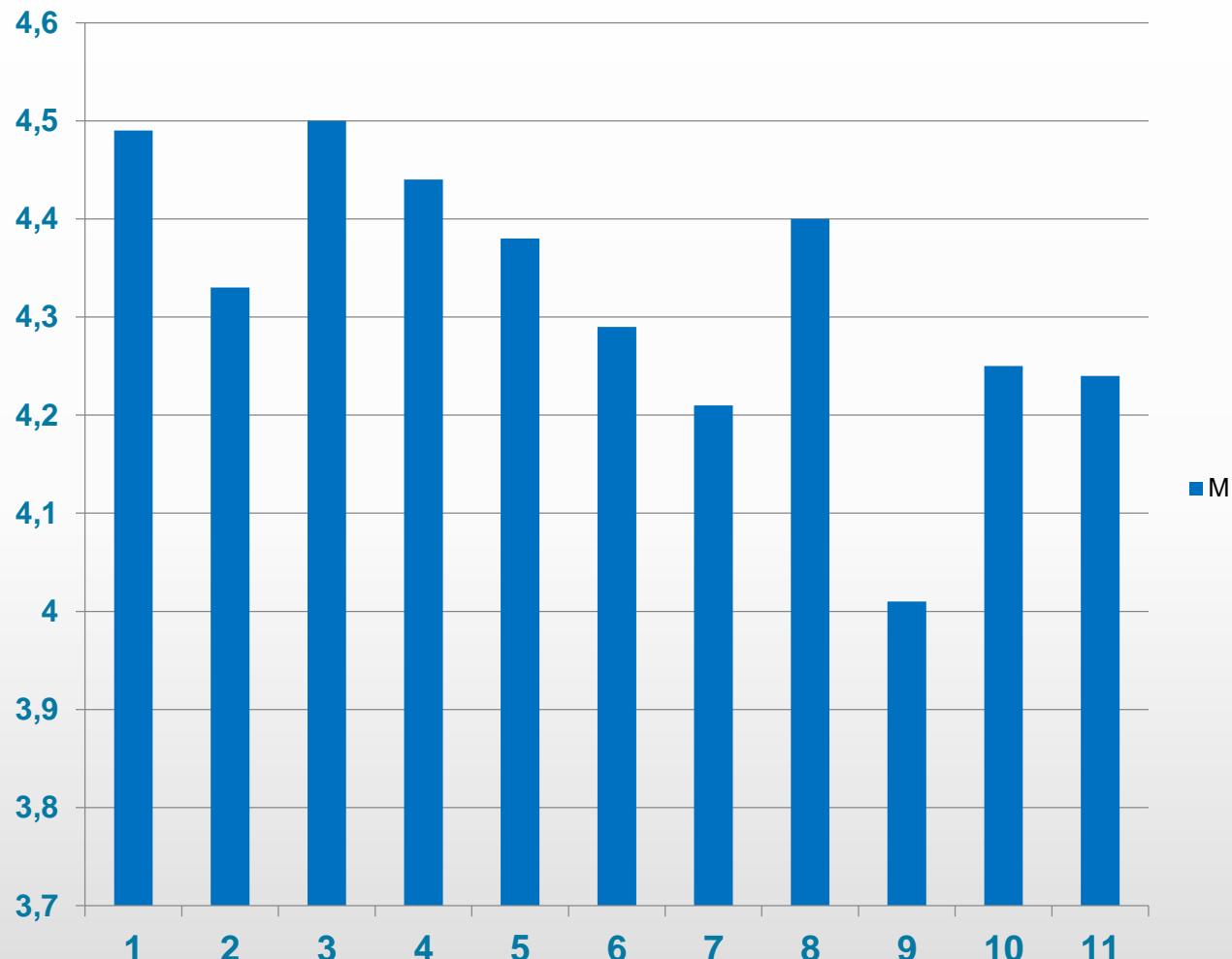
Strengthening the capacities of the chambers and partners to help SMEs to engage in apprenticeship

	Broj škola	Postotak
01. Bjelovarsko-bilogorska županija	9	7,56
02. Brodsko-posavska županija	4	3,36
03. Dubrovačko-neretvanska županija	7	5,88
04. Istarska županija	8	6,72
05. Karlovačka županija	6	5,04
06. Koprivničko-križevačka županija	2	1,68
07. Krapinsko-zagorska županija	4	3,36
08. Ličko-senjska županija	2	1,68
09. Međimurska županija	4	3,36
10. Osječko-baranjska županija	10	8,40
11. Požeško-slavonska županija	1	0,84
12. Primorsko-goranska županija	7	5,88
13. Sisačko-moslavačka županija	5	4,20
14. Splitsko-dalmatinska županija	14	11,76
15. Šibensko-kninska županija	3	2,52
16. Varaždinska županija	1	0,84
17. Virovitičko-podravska županija	4	3,36
18. Vukovarsko-srijemska	5	4,20
19. Zadarska županija	6	5,04
20. Zagrebačka županija	5	4,20
21. Grad Zagreb	12	10,08
UKUPNO	119	99,96

	Broj programa u školama
I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	30
II. Šumarstvo i drvna tehnologija	14
III. Rudarstvo, geologija i kemijska tehnologija	2
IV. Tekstil i koža	6
V. Grafička tehnologija	5
VI. Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija	55
VII. Elektrotehnika i računarstvo	42
VIII. Graditeljstvo i geodezija	12
IX. Ekonomija i trgovina	51
X. Turizam i ugostiteljstvo	38
XI. Promet i logistika	17
XII. Zdravstvo	8
XIII. Osobne i druge usluge	21
Ukupno	301

Važnost prepreka

1. Nezainteresiranost poduzeća
2. Nepostojanje materijalnih uvjeta poduzeća za provedbu stručne prakse
3. Nepostojanje kadrovskega uvjeta u poduzeću za provedbu stručne prakse
4. Komunikacija s osobama izvan škole zaduženim za stručnu praksu
5. Motivacija učenika za sudjelovanje u stručnoj praksi u poduzeću
6. Nemogućnost kontrole kvalitete stručne prakse u poduzeću
7. Nemogućnost škola i/ili učitelja da podrže i pomognu učenicima pronaći prikladna mesta za stručnu praksu
8. Neusklađenosti kurikula s očekivanjima MSP u kojima se provodi stručna praksa (neodgovarajuća praksa - praksa ne prati kurikul)
9. Nepoštivanje ugovora o stručnoj praksi u smislu radnog vremena učenika
10. Nepoštivanje ugovora o stručnoj praksi u smislu plaćanja naknade učenicima
11. Neusklađenost Pravilnika o provedbi stručne prakse s ostalim pravnim propisima

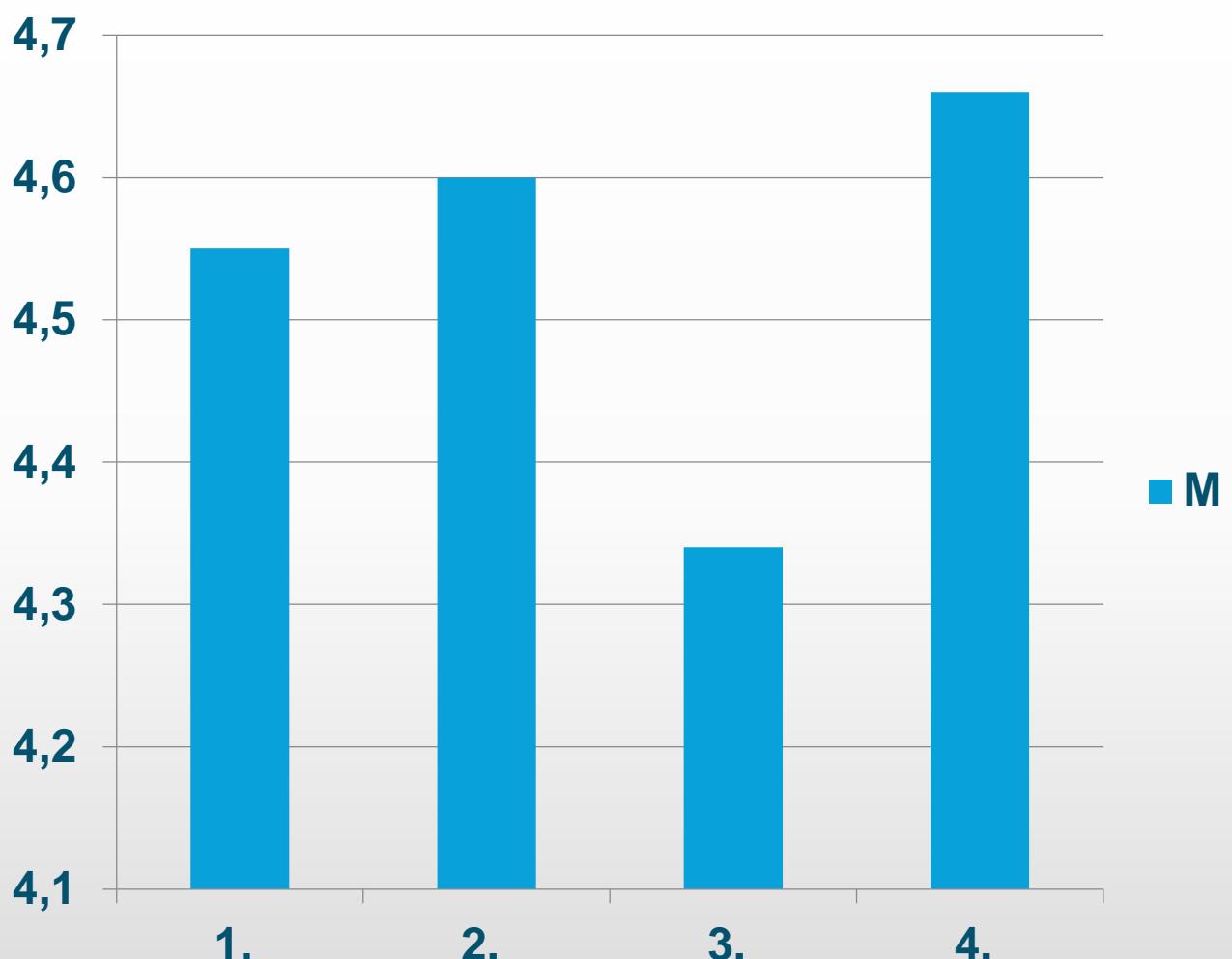
Kvaliteta suradnje i komunikacije između škole i dionika

	N	M
1. Poduzeća	119	3,24
2. Hrvatska obrtnička komora	118	2,59
3. Lokalna samouprava	119	2,46
4. Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih	119	2,95
5. Ministarstvo znanosti i obrazovanja	118	2,71
6. Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta	118	1,93

Oblici nefinancijske podrške koju bi komore mogle ponuditi školama

Legenda:

1. Informiranje o slobodnim mjestima za provođenje stručne prakse
2. Edukacije mentora kod poslodavaca
3. Jača uloga komora u posredovanju između učenika, škole i poduzeća
4. Promocija strukovnih zanimanja usmjereni na učenike i roditelje

Povratna informacija o kvaliteti

	f	%
Da	82	68,9
Ne	23	19,3
Ne surađujemo s poduzećima/obrtima	14	11,8

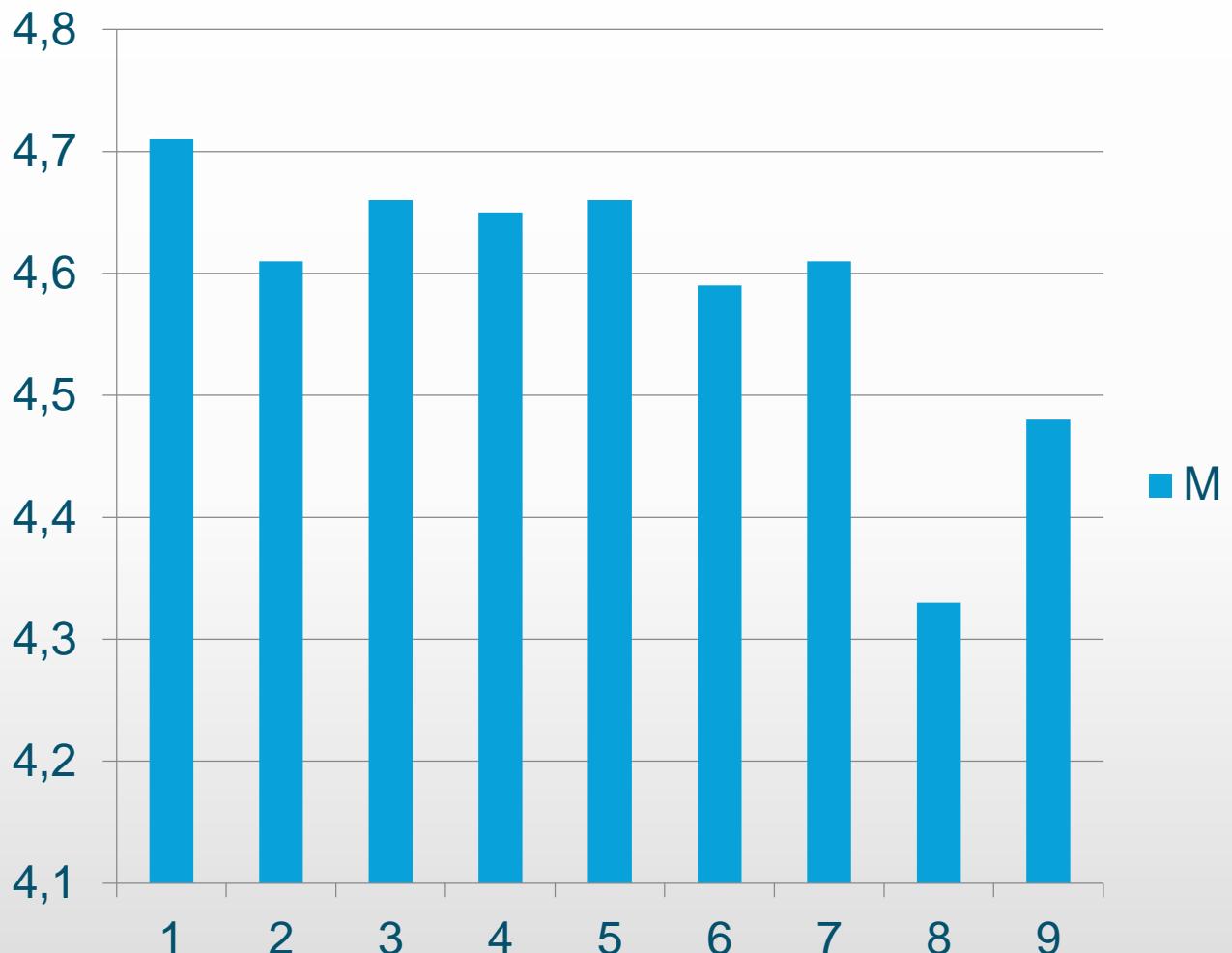
**Spremnost sudjelovanja u programima
učenje na radnom mjestu > 50 %**

	f	%
Da	86	72,3
Ne	33	27,7

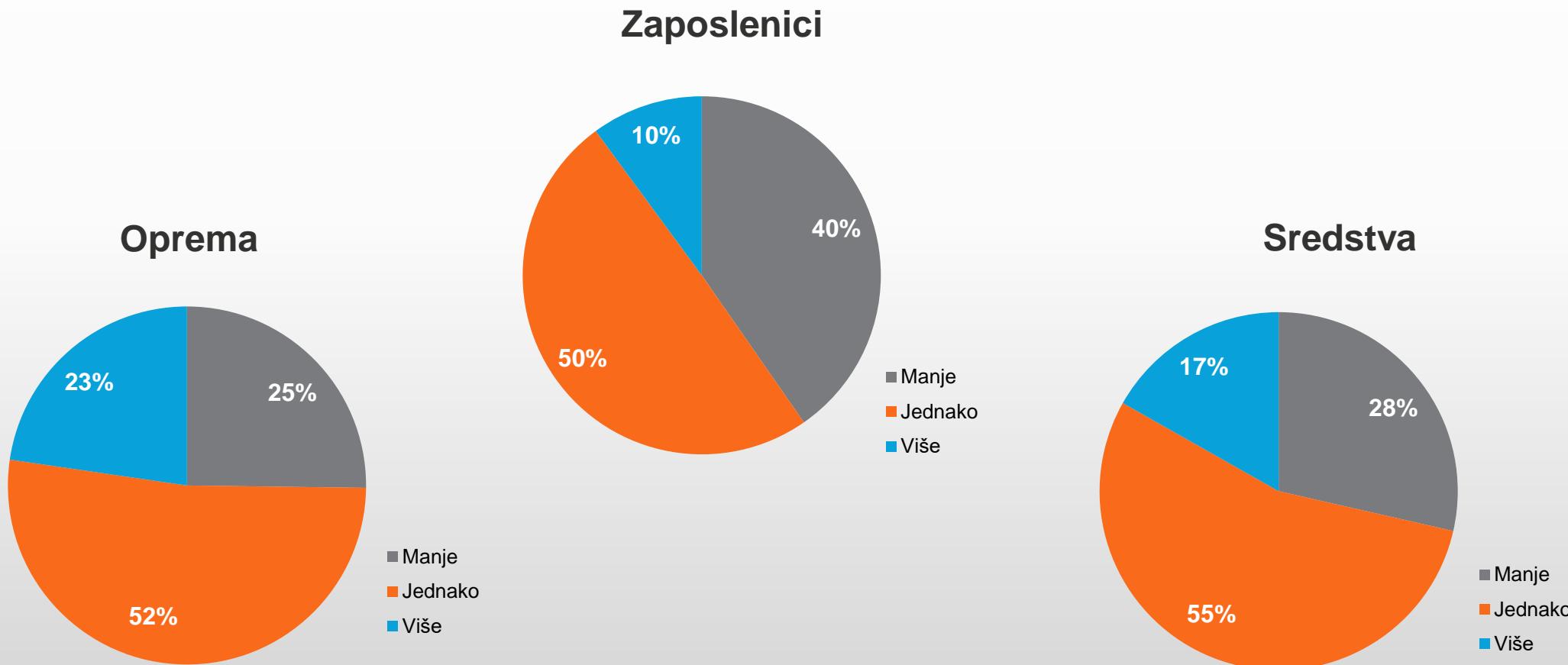
Uvjeti za kvalitetnu provedbu učenja na radnom mjestu **> 50 %**

Legenda:

1. Zainteresiranost poduzeća
2. Postojanje odgovarajućih materijalnih uvjeta poduzeća
3. Postojanje odgovarajućih kadrovskeh uvjeta u poduzeću prema Zakonu
4. Usklađivanje rasporeda učenika
5. Komunikacija s osobama izvan škole zaduženim za stručnu praksu
6. Motivacija učenika
7. Kontrole kvalitete u poduzeću
8. Postojanje mogućnosti da škola i/ili učitelji podrže i pomognu učenicima pronaći prikladna mjesta za učenje
9. Postojanje usklađenosti kurikula s očekivanjima MSP u kojima se provodi stručna praksa

Potrebe škole – učenje na radnom mjestu > 50 %

Pitali smo PODUZEĆA

Strengthening the capacities of the chambers and partners to help SMEs to engage in apprenticeship

	f	%
01.Bjelovarsko-bilogorska	26	3,8
02.Brodsko-posavska	16	2,3
03.Dubrovačko-neretvanska	38	5,5
04.Istarska	22	3,2
05.Karlovačka	34	4,9
06.Koprivničko-križevačka	15	2,2
07.Krapinsko-zagorska	1	,1
08.Ličko-senjska	27	3,9
09.Međimurska	14	2,0
10.Osječko-baranjska	37	5,3
11.Požeško-slavonska	23	3,3
12.Primorsko-goranska	64	9,2
13.Sisačko-moslavačka	21	3,0
14.Splitsko-dalmatinska	98	14,2
15.Šibensko-kninska	31	4,5
16.Varaždinska	44	6,4
17.Virovitičko-podravska	14	2,0
18.Vukovarsko-srijemska	43	6,2
19.Zadarska	28	4,0
20.Zagrebačka	30	4,3
21.Grad Zagreb	65	9,4
UKUPNO	691	99,9

	f	%
I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	47	6,8
II. Šumarstvo i drvna tehnologija	19	2,7
III. Rudarstvo, geologija i kemijska tehnologija	50	7,2
IV. Tekstil i koža	12	1,7
V. Grafička tehnologija	8	1,2
VI. Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija	78	11,3
VII. Elektrotehnika i računarstvo	63	9,1
VIII. Graditeljstvo i geodezija	86	12,4
IX. Ekonomija i trgovina	60	8,7
X. Turizam i ugostiteljstvo	110	15,9
XI. Promet i logistika	51	7,4
XII. Zdravstvo	2	,3
XIII. Osobne i druge usluge	90	13,0
Ukupno	676	97,7

Iskustva u organizaciji učenja na radnom mjestu

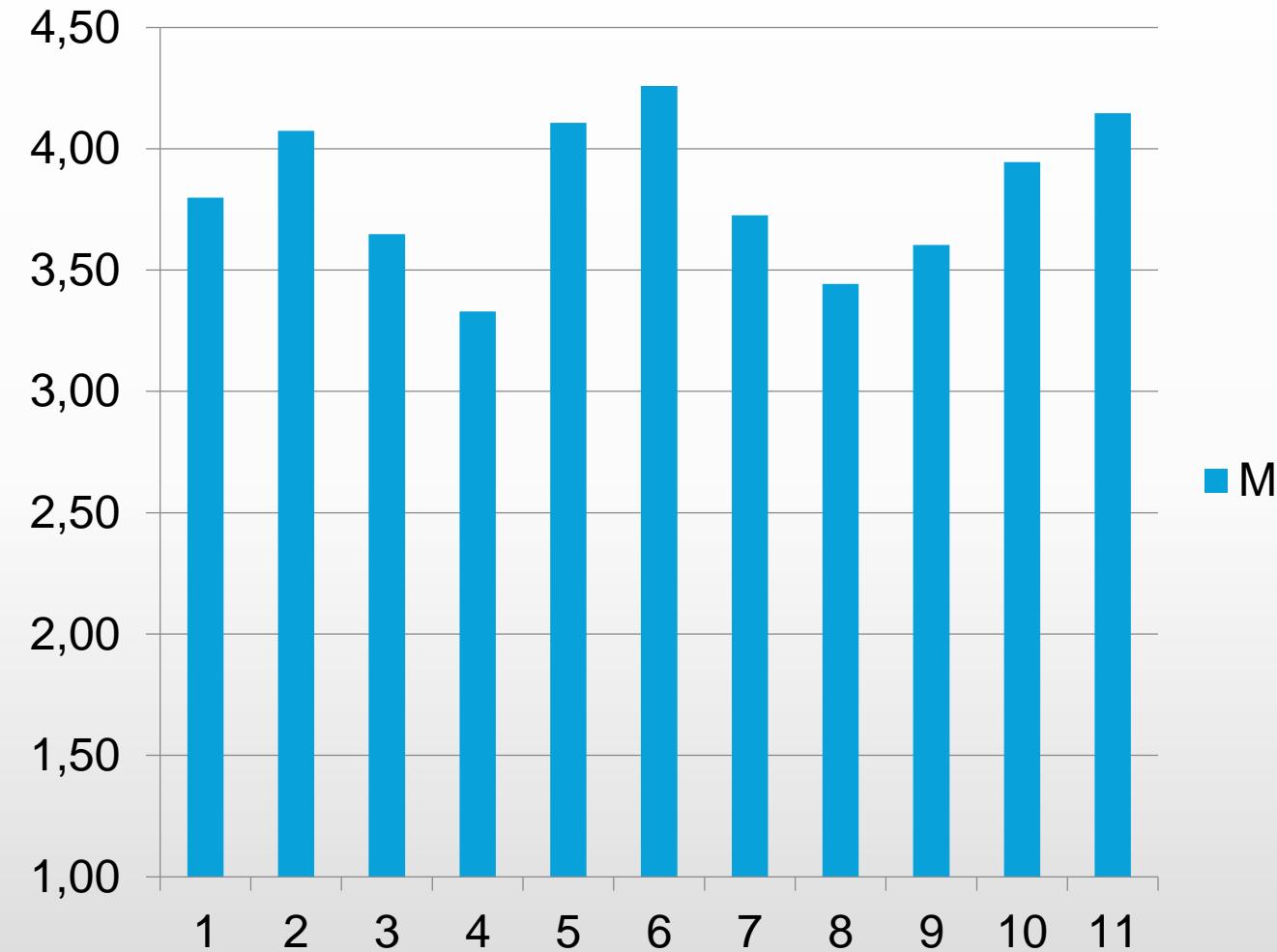
	f	%
Da	342	49,4
Ne	349	50,4

Ako 'da' koji oblik je bio zastupljen?

	f	%
Naukovanje (programi obrazovanja za vezane obrte)	46	6,6
Stručna praksa za učenike trogodišnjih i četverogodišnjih strukovnih škola	284	41,0
Ostalo	12	1,7

Važnost mogućih prepreka

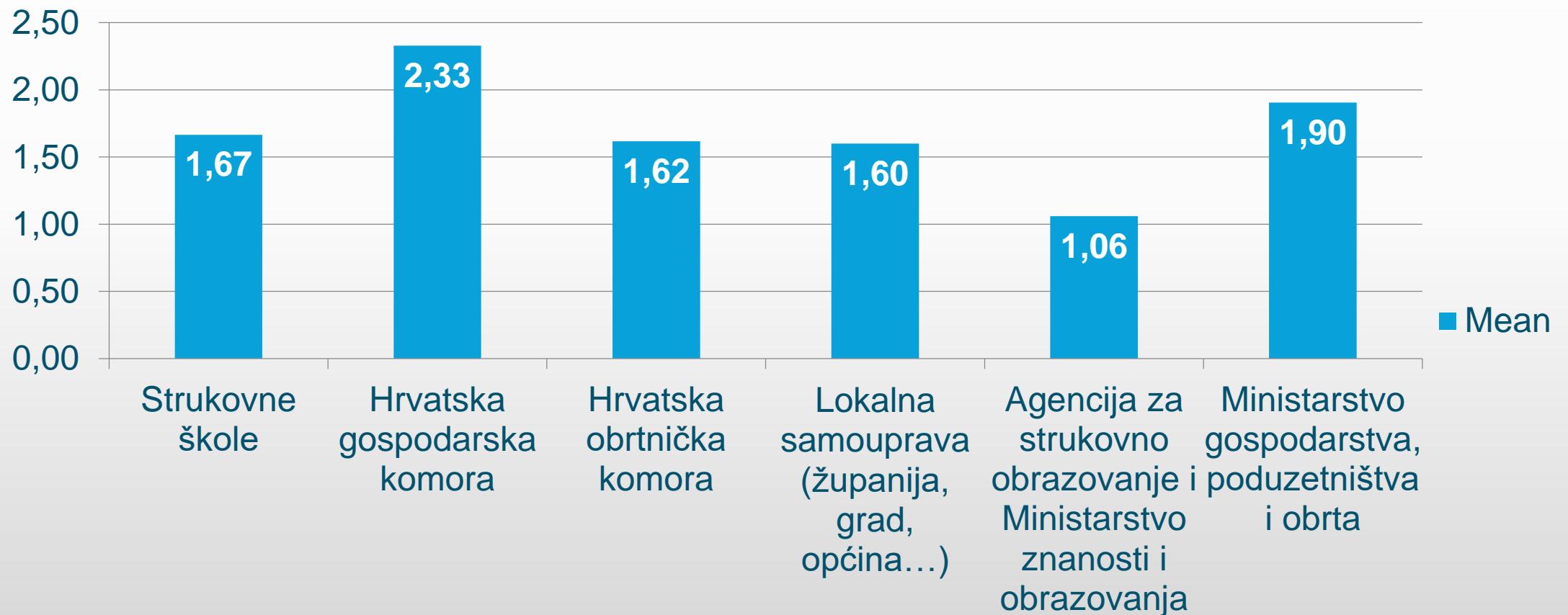
1. Nemogućnost utjecaja na sadržaj stručne nastave koja se provodi u školi
2. Premali broj sati stručne prakse
3. Nemogućnost usklađivanja školskog rasporeda s rasporedom prakse u poduzeću
4. Zahtjevne procedure vođenja dokumentacije o učeniku
5. Neusklađenost kurikuluma/programa s potrebom vašeg poduzeća za znanjima i vještinama
6. Nedostupnost kvalitetnih kandidata/učenika
7. Zakonske prepreke za kvalitetno izvođenje prakse
8. Komplicirana procedura za primanje učenika na praksu
9. Nedostatak zaposlenika osposobljenih za mentore
10. Nedostatak financiranja učeničkih naknada i ostalih troškova njihove prakse u poduzeću
11. Nepostojanje finansijskih poticaja za poduzeće u svrhu osiguravanja mesta za stručnu praksu

Koristi za poduzeće

	M	
1. Praksom učenika u poduzeću stvara se kvalificirana radna snaga koja se odmah nakon školovanja može uključiti u radne procese poduzeća		4,33
2. Postoji mogućnost odabira najboljih kadrova u skladu s postignućima tijekom provedene prakse u poduzeću		4,40
3. Zapošljavanjem učenika koji su stručnu praksu obavljali u poduzeću povećava se produktivnost tog poduzeća		4,02
4. Organizacijom prakse poduzeće nema nikakvu korist, samo trošak		2,38

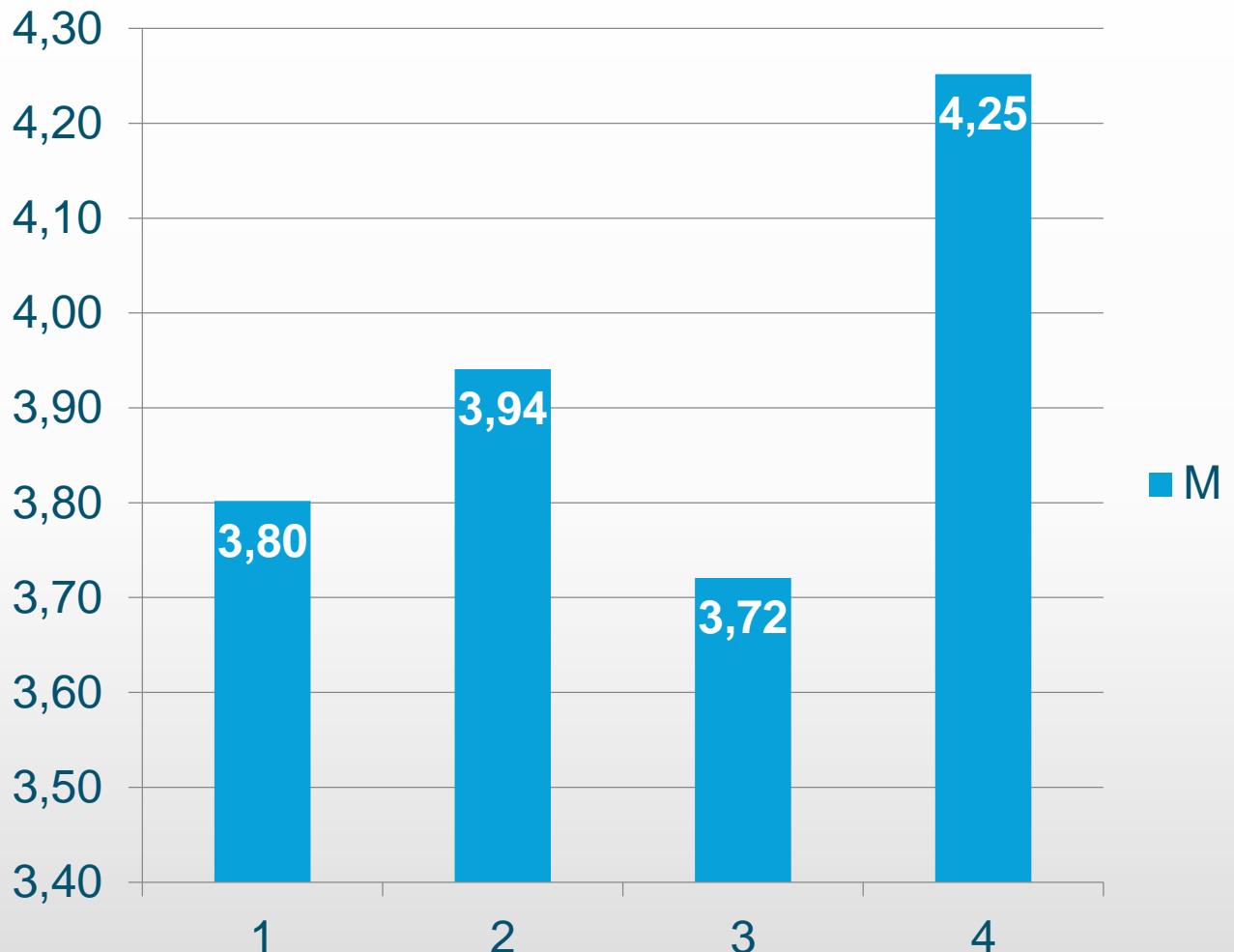
Kvaliteta suradnje i komunikacije između poduzeća i dionika

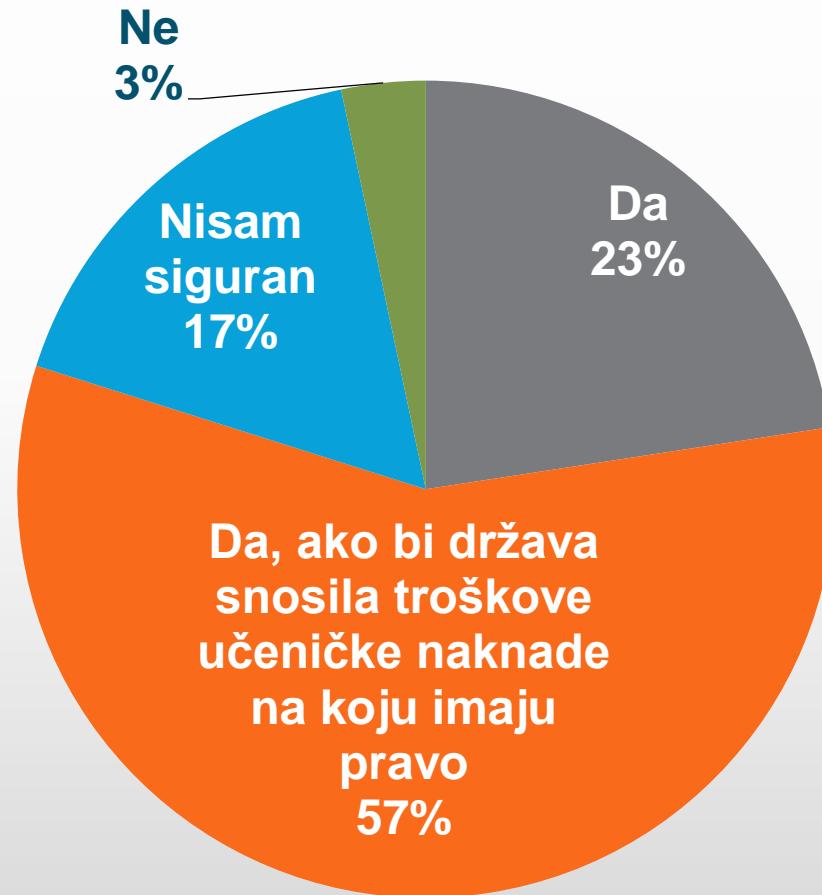
Oblici nefinancijske podrške koju bi komore mogle ponuditi poduzećima

Legenda:

1. Oglašavanje i promoviranje slobodnih mjesta za provođenje stručne prakse
2. Edukacija i certificiranje mentora u poduzećima
3. Posredovanje komora između učenika i poduzeća
4. Promocija strukovnih zanimanja usmjereni na učenike i roditelje

Spremnost sudjelovanja u programu učenja na radnom mjestu > 50 %

Zaključci

- Škole cijene dosadašnju suradnju s poduzećima i prepoznaju te iskazuju potrebu za dodatnom podrškom komora i ostalih dionika
- I škole i poduzeća iskazuju jasnu potrebu za dodatnim usavršavanjem i osposobljavanjem mentora, pri čemu lokalna uprava naglašava potrebu za licenciranjem
- Ispitanici iz škola iskazuju nešto pozitivnije mišljenje o nefinancijskim oblicima potpore
- Nesrazmjer između potreba poduzeća i postojećeg kurikula uočavaja i škole i poduzeća, ali poduzeća naglašavaju da školski sustav sa stvarnim radnim i životnim potrebama te kompetencijama

Zaključci (2)

- Škole procijenjuju kvalitetu suradnje i komunikacije s dionicima nešto povoljnije
- Nešto veća spremnost sudjelovanja u programu strukovnog obrazovanja učenja na radnom mjestu > 50 % nastave (stručno teoretske i praktične) u poduzeću iskazana je od strane poduzeća ali...uvjetovana.

Hvala na pažnji!

www.seecel.hr

@seecel